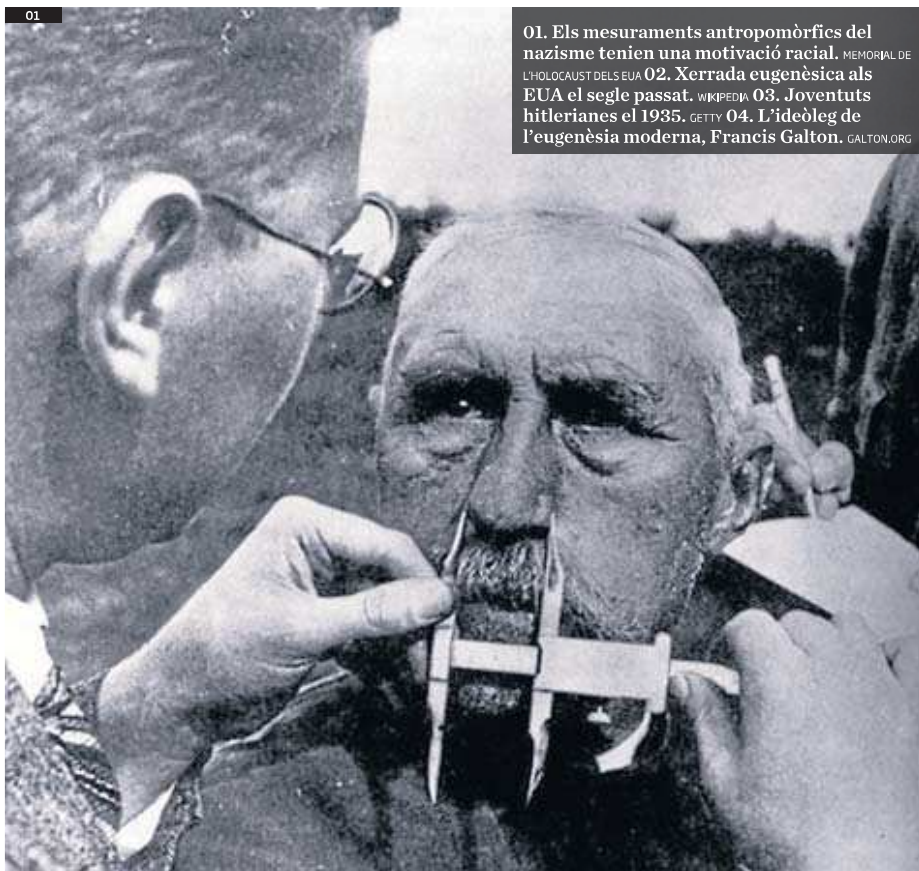
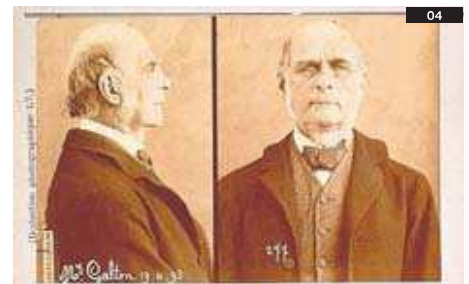

LA NOVA FRONTERA ÈTICA

01. Els mesuraments antropomòrfics del nazisme tenien una motivació racial. MEMORIAL DE L'HOLOCAUST DELS EUA 02. Xerrada eugenèsica als EUA el segle passat. WIKIPEDIA 03. Joventuts hitlerianes el 1935. GETTY 04. L'ideòleg de l'eugenèsia moderna, Francis Galton. GALTON.ORG

DAVID BUENO I TORRENS
BARCELONA

L'eugenèsia és una filosofia social que proposa la millora dels caràcters hereditaris de les persones amb diverses tècniques d'intervenció i selecció artificial. Des del punt de vista del mètode científic és una pseudociència, però fins a mitjans del segle XX s'havia considerat una ciència, i hi havia societats amb publicacions i que organitzaven congressos periòdics. Va arribar a ser molt influent, i malgrat que s'acostuma a associar amb les pràctiques criminals del nazisme, la seva història és molt més antiga i àmplia.

Etimològicament significa *bon naixement*. La idea de seleccionar artificialment éssers humans per afavorir o eliminar determinades característiques biològiques considerades desitjables o indesitjables, respectivament, ve de lluny. Ja a *La República*, Plató va defensar que la reproducció humana fos controlada pel govern, de manera que "els millors cohabitin amb les millors tantes vegades com sigui possible, i els pitjors amb les pitjors al contrari". A Esparta, un consell d'ancians examinava els bebès, i els que eren considerats dèbils eren eliminats al mont Taiget.

La formulació moderna de l'eugenèsia prové dels treballs de Francis Galton (1822-1911). Segons Galton, els mecanismes de selecció natural proposats per Charles Darwin a *L'origen de les espècies*, que afavoreixen la supervivència i la reproducció dels individus més ben adap-

La pseudociència del 'bon naixement'

Les propostes de l'eugenèsia pretenen "millorar" la biologia humana, però no són científicament vàlides

tats, s'havien alterat en l'espècie humana com a conseqüència de la civilització, motiu pel qual suggeria actuar de forma artificial per corregir-ho. Darwin mai va defensar les idees eugenèsiques, però sí que ho van fer alguns dels seus fills. De fet, Leonard Darwin, el quart fill de Charles, va arribar a ser president de la Societat Eugenèsica Britànica del 1911 al 1928.

Disciplina acadèmica

Galton es va fixar principalment en l'herència de les capacitats intel·lectuals, però també en altres aspectes com l'alçada i la forma de la cara. Durant unes dècades, a principis del segle XX, diverses universitats la van incloure com a disciplina acadèmica, i moltes personalitats, com Winston Churchill, hi van donar suport. Es van desenvolupar dues escoles principals, la de l'eugenèsia negativa, que proposava esterilitzar o eliminar les persones considerades menys "aptes" (com a Esparta), i la positiva, que proposava afavorir els aparellaments entre les persones més "aptes" (com suggeria Plató).

Història
Fins a mitjans del segle XX l'eugenèsia es considerava una ciència influent

Legislació
Als EUA va haver-hi lleis per esterilitzar persones vigents fins al 1963

Algunes d'aquestes idees van ser utilitzades per justificar les polítiques genocides del nazisme. Tanmateix, molts altres països també les van aplicar. Per exemple, molts estats dels EUA van aprovar lleis que permetien l'esterilització forçosa de persones considerades "poc aptes". Vigents fins al 1963, es van aplicar en desenes de milers de malalts mentals. També es van promulgar lleis matrimonials que prohibien textualment casar-se amb "epilèptics, imbecils i dèbils mentals", i es va limitar l'emigració de persones de l'est d'Europa, a les quals es considerava mentalment inferiors. Països com Austràlia, el Regne Unit, Noruega, Suècia, França, Finlàndia, Dinamarca, el Canadà, Estònia, Islàndia i Suïssa també van desenvolupar legislacions semblants. Al Canadà, per exemple, es van realitzar milers d'esterilitzacions forçoses entre els nadius americans fins a l'any 1970.

L'eugenèsia, però, no té crèdit científic. D'una banda, no hi ha un consens científic sobre què és un "defecte genètic". Sovint és una qüestió

d'elecció individual i social. A més, el que podria ser interpretat com un "defecte genètic" en un entorn no ho és en un altre. Per exemple, una variant genètica que està implicada en la malaltia de Tay-Sachs, que provoca retard mental a les persones que tenen dues còpies d'aquesta variant, protegeix davant la tuberculosi a les persones que tenen una còpia alterada i una altra de normal, de manera que una mateixa variant pot ser interpretada com a "menys apte" o com a "més apte" en funció de l'entorn. D'altra banda, el patró d'herència genètica de les capacitats intel·lectuals és molt complex—la qual cosa no vol dir que no hi hagi influència genètica—, i en tots els aspectes de la vida mental intervien també de manera molt important els factors educatius i socioeconòmics, la qual cosa deixa fora de lloc les propostes de selecció artificial.

Actualment, la possibilitat de fer selecció i modificació genètica en embrions ha reobert el debat. Implantar embrions generats per fecundació *in vitro* que estiguin lliures d'una malaltia per evitar el patiment que els comportaria a ells i als seus familiars, és pot considerar una mena d'eugenèsia moderna? I, ¿quin ha de ser el límit en la seva aplicació? La ciència no pot respondre aquestes preguntes, d'indole ètica i social, però el coneixement de l'origen genètic de les malalties humanes i dels processos de desenvolupament embrionari, juntament amb els nous desenvolupaments tecnològics, pot ajudar a prendre les decisions més escaients.